

Odsunięcie w czasie reformy OFE

– wyniki badania Powszechnych Towarzystw Emerytalnych

Warszawa, 6 sierpnia 2020

Kluczowe wnioski z badania	3
Wyniki badania	5
Zasadność odsunięcia w czasie reformy OFE	5
Ocena skutków odsunięcia w czasie reformy OFE	6
Warunki wznowienia reformy OFE	9
Potencjał inwestycyjny OFE w czasie zawieszenia reformy	11
Prognozowany termin wznowienia reformy OFE	12
Rekomendacje zmian w reformie OFE	13
Podsumowanie	16

Odsunięcie w czasie reformy OFE – raport z badania członków zarządów Powszechnych Towarzystw Emerytalnych. Badanie zostało przeprowadzone przez IGTE metodą CAWI w dniach od 2 do 16 lipca 2020 roku na próbie 10 PTE, członków izby.

Zasadność odsunięcia w czasie reformy OFE

- W jednomyślniej opinii członków zarządów PTE decyzja o przesunięciu w czasie reformy OFE była słuszna.

Ocena skutków odsunięcia w czasie reformy OFE

- Za najważniejszy skutek odroczenia reformy OFE w ocenie badanych można uznać wykluczenie ryzyka związanego z podejmowaniem przez ubezpieczonych decyzji dotyczącej finansowego zabezpieczenia ich starości w czasie dużej zmienności na rynkach w dobie następstw pandemii COVID-19.

Warunki wznowienia reformy OFE

- Zdaniem respondentów reforma funduszy emerytalnych powinna zostać przeprowadzona po ustabilizowaniu się pandemii COVID-19 oraz po utrwaleniu się stanu równowagi rynków w dłuższym okresie (6-12 mcy).

Potencjał inwestycyjny OFE w czasie zawieszenia reformy

- Badani stwierdzili, że wskazanie przez rząd prawdopodobnego terminu przeprowadzenia reformy OFE lub określenie niezbędnych warunków do jej przeprowadzenia stworzyłoby warunki do lepszego wykorzystania potencjału inwestycyjnego funduszy emerytalnych.

Odsunięcie w czasie reformy OFE – raport z badania członków zarządów Powszechnych Towarzystw Emerytalnych. Badanie zostało przeprowadzone przez IGTE metodą CAWI w dniach od 2 do 16 lipca 2020 roku na próbie 10 PTE, członków izby.

Prognozowany termin wznowienia reformy OFE

- W ocenie respondentów warunki umożliwiające przeprowadzenie reformy mogą wystąpić nie wcześniej niż w 2 połowie 2021 roku, jeśli pandemia będzie stopniowo wygasać, a gospodarkę i rynki finansowe nie dotkną nieprzewidziane wydarzenia.

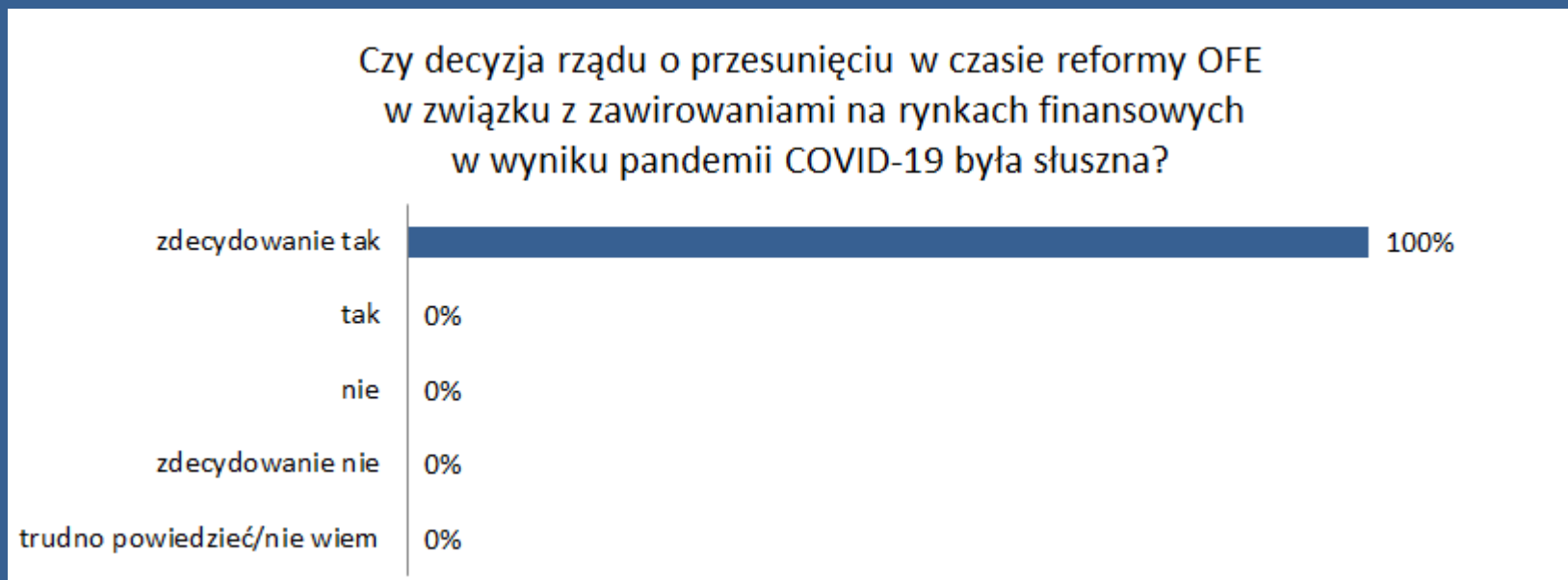
Rekomendacje zmian w reformie OFE

- Zgłoszone postulaty obejmują kwestie:
  - ✓ zaktualizowania dat i terminów związanych z reformą;
  - ✓ rozszerzenia zakresu komunikacji elektronicznej z klientami;
  - ✓ usunięcia dostrzeżonych nieścisłości oraz uzupełnienia istniejących rozwiązań;
  - ✓ umożliwienia rozwoju nowopowstałego produktu i oferowania go szerszemu gronu klientów niż dotychczasowi członkowie OFE
  - ✓ oraz podejmują problem dotyczący wyceny aktywów przenoszonych do ZUS.

Zasadność odsunięcia w czasie reformy OFE

1/1

Pierwsze pytanie badania dotyczyło zasadności odsunięcia w czasie zaplanowanej na 2020 rok reformy Otwartych Funduszy Emerytalnych. W jednorodnej opinii respondentów decyzja o przesunięciu w czasie reformy OFE była właściwa. Na pytanie czy decyzja rządu o przesunięciu w czasie reformy OFE w związku z zawirowaniami na rynkach finansowych w wyniku pandemii COVID-19 była słuszna, 100% badanych odpowiedziało „zdecydowanie tak”.

Odsunięcie w czasie reformy OFE – raport z badania członków zarządów Powszechnych Towarzystw Emerytalnych. Badanie zostało przeprowadzone przez IGTE metodą CAWI w dniach od 2 do 16 lipca 2020 roku na próbie 10 PTE, członków izby.

Ocena skutków odsunięcia w czasie reformy OFE

1/3

W kolejnym pytaniu badani zostali poproszeni o określenie wagi skutków decyzji o odsunięciu w czasie transformacji funduszy emerytalnych wedle gradacji – bardzo ważny, ważny, mniej ważny. Wymienione zostały cztery skutki: wykluczenie ryzyka związanego z podejmowaniem przez ubezpieczonych decyzji dotyczącej finansowego zabezpieczenia ich starości w czasie dużej zmienności na rynkach w dobie następstw pandemii COVID-19; wykluczenie ryzyka pogłębienia zawirowań na krajowym rynku kapitałowym wynikające ze zdezaktualizowania się założeń parametrów reformy w dobie następstw pandemii COVID-19; wykluczenie ryzyka wystąpienia błędów w operacjach stanowiących etapy przeprowadzenia reformy o trudnych do przewidzenia konsekwencjach (wynikającego z konieczności ich prowadzenia w dobie restrykcji zdrowotnych i zmienionych uwarunkowań technicznych wynikających z pandemii COVID-19) oraz wykluczenie ryzyka znaczącego, niebilansowanego wzrostu ukrytego długu publicznego (wynikającego ze znaczącej różnicy pomiędzy bieżącą wartością aktywów w funduszach, a możliwością skorzystania z ich wyceny z 15 kwietnia 2019 roku dla określenia wartości zapisu na koncie emerytalnym w ZUS).

Odsunięcie w czasie reformy OFE – raport z badania członków zarządów Powszechnych Towarzystw Emerytalnych. Badanie zostało przeprowadzone przez IGTE metodą CAWI w dniach od 2 do 16 lipca 2020 roku na próbie 10 PTE, członków izby.

Ocena skutków odsunięcia w czasie reformy OFE

2/3

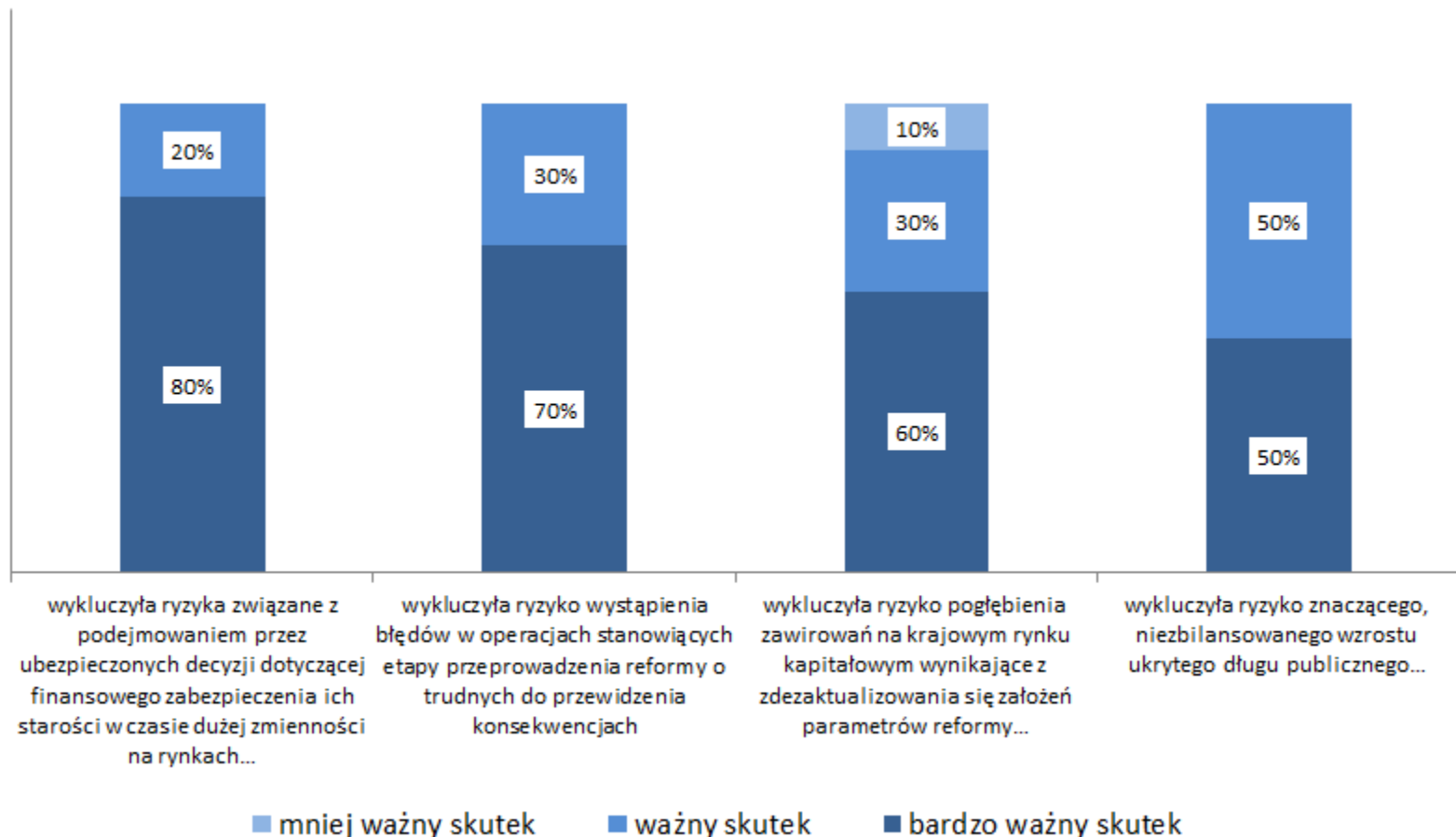
Za najważniejszy skutek odroczenia reformy OFE w ocenie badanych można uznać wykluczenie ryzyka związanego z podejmowaniem przez ubezpieczonych decyzji dotyczącej finansowego zabezpieczenia ich starości w czasie dużej zmienności na rynkach w dobie następstw pandemii COVID-19. W opinii 80% respondentów skutek ten został uznany za bardzo ważny, a 20% badanych uznało go za ważny.

Za drugi najważniejszy efekt wstrzymania reformy badani uznali wykluczenie ryzyka wystąpienia błędów w operacjach stanowiących etapy przeprowadzenia reformy o trudnych do przewidzenia konsekwencjach. 70% badanych wskazało, że skutek ten był bardzo ważny, a 30% uznało go za ważny.

Pozostałe dwa skutki zostały ocenione podobnie, jako bardzo istotne, niemniej o nieco mniejszej wadze niż dwa powyższe. Efekt wykluczenia ryzyka znaczącego, niezbilansowanego wzrostu ukrytego długu publicznego przez jedną połowę badanych został uznany za bardzo ważny, a przez drugą za ważny. Z kolei ocena skutku w postaci wykluczenia ryzyka pogłębienia zawirowań na krajowym rynku kapitałowym wynikającego ze zdezaktualizowania się założeń parametrów reformy w dobie następstw pandemii COVID-19 była bardziej zróżnicowana. 60% respondentów uznało go za bardzo ważny skutek, 30% za ważny, a 10% za mniej ważny.

Odsunięcie w czasie reformy OFE – raport z badania członków zarządów Powszechnych Towarzystw Emerytalnych. Badanie zostało przeprowadzone przez IGTE metodą CAWI w dniach od 2 do 16 lipca 2020 roku na próbie 10 PTE, członków izby.

Decyzja o odroczeniu reformy OFE:

Wyniki badania

5/11

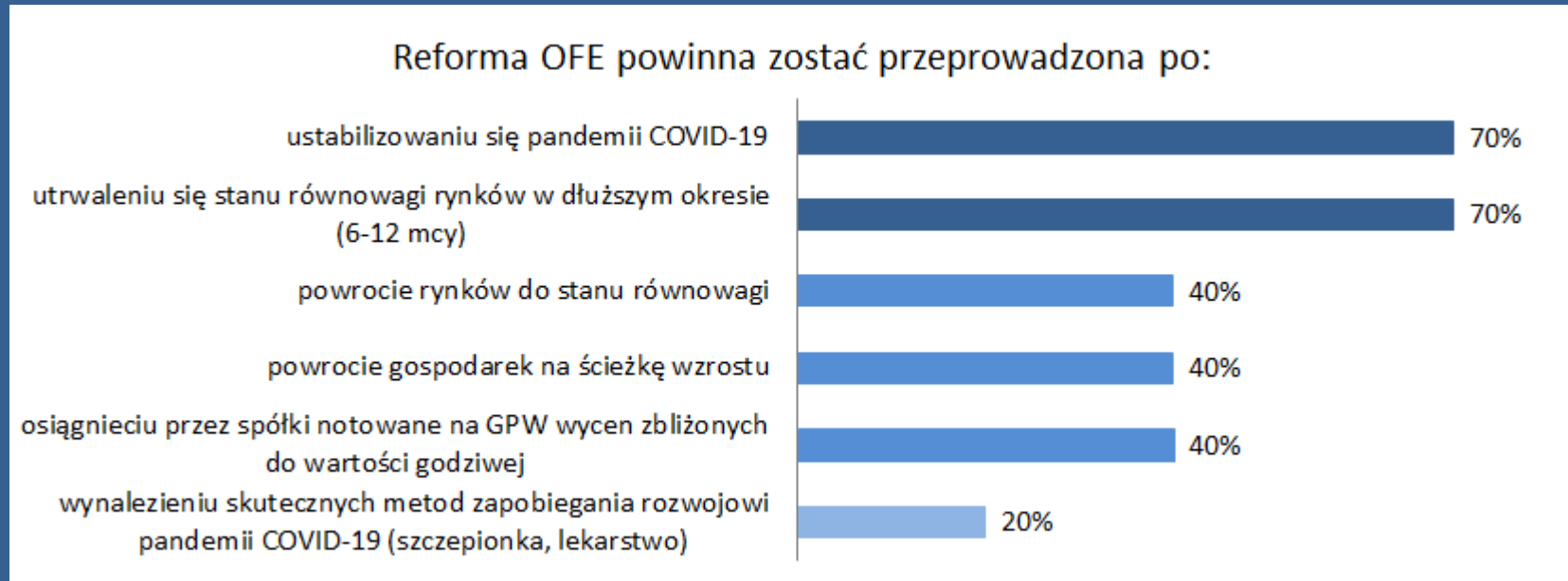
Warunki wznowienia reformy OFE

1/2

Przedstawiciele PTE zostali poproszeni o wskazanie najważniejszych okoliczności, po wystąpieniu których możliwe będzie przeprowadzenie reformy*. 70% badanych wskazało, że reforma funduszy emerytalnych powinna zostać przeprowadzona po ustabilizowaniu się pandemii COVID-19, taki sam procent respondentów uznał, że pozytywną przesłanką uruchomienia transformacji OFE będzie utrwalenie się stanu równowagi rynków w dłuższym okresie (6-12 mcy). Po 40% badanych wskazało, że zmiany w OFE powinno się procedować po powrocie rynków do stanu równowagi, powrocie gospodarek na ścieżkę wzrostu (wystąpieniu trwałych pozytywnych skutków tarcz antykryzysowych), jak również po osiągnięciu przez spółki notowane na GPW wycen zbliżonych do wartości godziwej. Jedynie 20% badanych uznało, że reformę będzie można wznović po wynalezieniu skutecznych metod zapobiegania rozwojowi pandemii COVID-19 (szczepionka, lekarstwo).

* zadane zostało pytanie z możliwością wielokrotnego wyboru

Odsunięcie w czasie reformy OFE – raport z badania członków zarządów Powszechnych Towarzystw Emerytalnych. Badanie zostało przeprowadzone przez IGTE metodą CAWI w dniach od 2 do 16 lipca 2020 roku na próbie 10 PTE, członków izby.

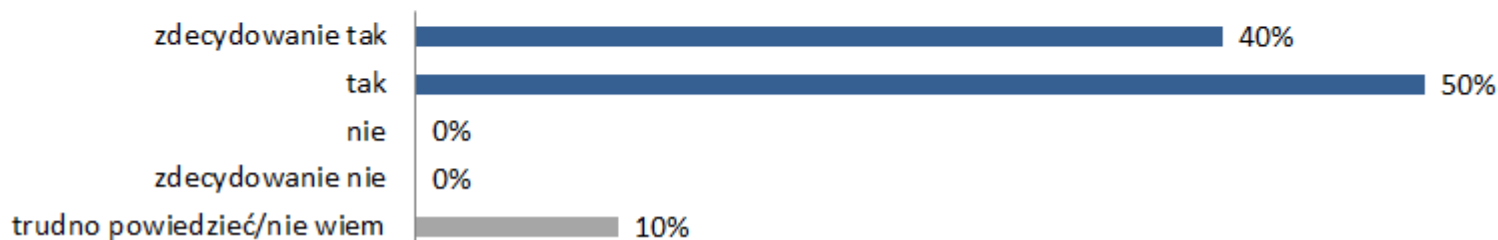
Odsunięcie w czasie reformy OFE – raport z badania członków zarządów Powszechnych Towarzystw Emerytalnych. Badanie zostało przeprowadzone przez IGTE metodą CAWI w dniach od 2 do 16 lipca 2020 roku na próbie 10 PTE, członków izby.

Potencjał inwestycyjny OFE w czasie zawieszenia reformy

1/1

W badaniu poruszony został również temat wykorzystania potencjału inwestycyjnego OFE w czasie zawieszenia reformy. Na pytanie czy wskazanie przez rząd prawdopodobnego terminu przeprowadzenia reformy OFE lub określenie niezbędnych warunków do jej przeprowadzenia stworzyłoby warunki do lepszego wykorzystania potencjału inwestycyjnego funduszy emerytalnych aż 90% badanych odpowiedziało pozytywnie – odpowiedź „tak” wybrało 50% respondentów, a „zdecydowanie tak” 40%. 10% badanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Czy wskazanie przez rząd prawdopodobnego terminu przeprowadzenia reformy OFE lub określenie niezbędnych warunków do jej przeprowadzenia stworzyłoby warunki do lepszego wykorzystania potencjału inwestycyjnego funduszy emerytalnych?

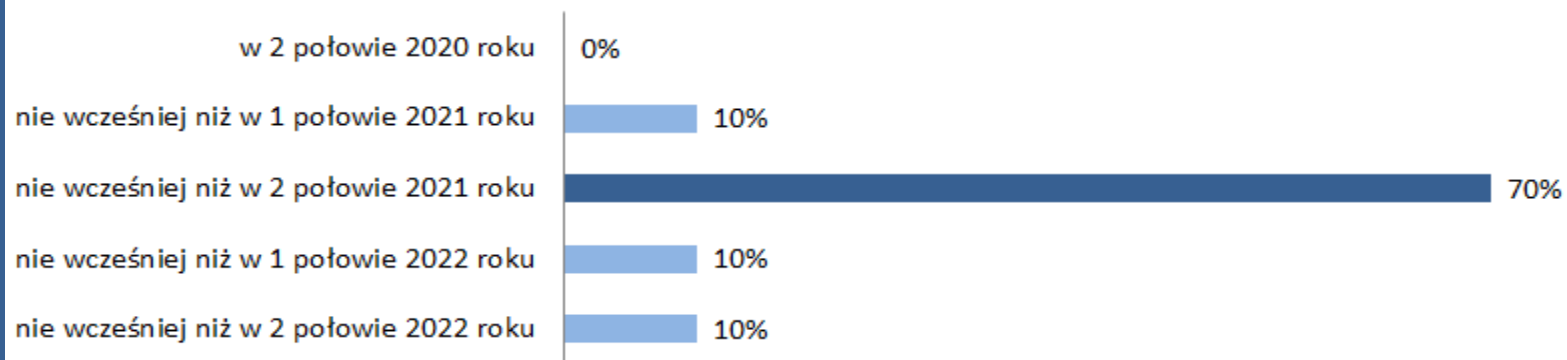
Odsunięcie w czasie reformy OFE – raport z badania członków zarządów Powszechnych Towarzystw Emerytalnych. Badanie zostało przeprowadzone przez IGTE metodą CAWI w dniach od 2 do 16 lipca 2020 roku na próbie 10 PTE, członków izby.

Prognozowany termin wznowienia reformy OFE

1/1

Badanych poproszono również o wskazanie, kiedy szacunkowo w ich opinii mogą pojawić się okoliczności umożliwiające przeprowadzenie reformy, jeśli pandemia będzie stopniowo wygasać, a gospodarkę i rynki finansowe nie dotkną nieprzewidziane wydarzenia. W opinii 70% badanych warunki takie mogą wystąpić nie wcześniej niż w 2 połowie 2021 roku. Po 10% respondentów wskazało, że nie wcześniej niż w 1 połowie 2021 roku, nie wcześniej niż w 1 połowie 2022 roku oraz nie wcześniej niż w 2 połowie 2022 roku*.

Jeśli pandemia będzie stopniowo wygasać, a gospodarkę i rynki finansowe nie dotkną nieprzewidziane wydarzenia, to warunki do przeprowadzenia reformy mogą wystąpić:

*odpowiedzi udzielono w 1 połowie lipca 2020 z uwzględnieniem stanu pandemii na ten czas

Rekomendacje zmian w reformie OFE

1/3

Na zakończenie badania respondenci zostali poproszeni o wskazanie, jak powinny zmienić się rozwiązania reformy OFE przed jej uruchomieniem biorąc pod uwagę doświadczenia z następstwami ekonomicznymi pandemii COVID-19 oraz aktualne uwarunkowania gospodarcze. Pytanie miało charakter otwarty.

Zgłoszone postulaty obejmują kwestie zaktualizowania dat i terminów związanych z reformą, rozszerzenia zakresu komunikacji elektronicznej z klientami, usunięcia dostrzeżonych nieścisłości oraz uzupełnienia istniejących rozwiązań, umożliwienia rozwoju nowopowstałego produktu i oferowania go szerszemu gronu klientów niż dotychczasowym członkom OFE oraz podejmują problem dotyczący wyceny aktywów przenoszonych do ZUS.

W kwestii harmonogramu wdrożenia wskazano na potrzebę odpowiednio długiego vacatio legis dla całej ustawy oraz dodatkowego zweryfikowania i wprowadzenia ewentualnych zmian dat poszczególnych operacji, co ma pozwolić na odpowiedzialne przygotowanie reformy i bezpieczne jej przeprowadzenie.

Odsunięcie w czasie reformy OFE – raport z badania członków zarządów Powszechnych Towarzystw Emerytalnych. Badanie zostało przeprowadzone przez IGTE metodą CAWI w dniach od 2 do 16 lipca 2020 roku na próbie 10 PTE, członków izby.

Rekomendacje zmian w reformie OFE

2/3

Często podnoszoną kwestią była potrzeba zwiększenia ułatwień w kontaktach z klientami. Badani postulowali eliminowanie odgórnych ustawowych obowiązków dokonywania przez klientów i instytucje finansowe czynności w formie pisemnej, a także wprowadzenie możliwości składania dyspozycji i oświadczeń woli oraz zawierania umów w postaci elektronicznej, jak również prowadzenia pozostałej komunikacji z uczestnikami przekształconych funduszy w tym trybie. W uzasadnieniu powoływano się na dobre doświadczenia rozwiązań wprowadzonych podczas początkowego okresu pandemii COVID-19.

Istotne dla badanych jest dopracowanie licznych, szczegółowych rozwiązań operacyjnych i technicznych reformy. Najważniejszą z nich jest ponowne przeanalizowanie limitów alokacji w akcje oraz przepływów rynkowych. Potrzebne jest doprecyzowanie zapisów ustawowych budzących wątpliwości interpretacyjne, np. kwestii dokonywania wypłat transferowych, czy wypłat dodatkowych do IKE, umorzeń. Podniesiono, że pobranie opłaty przekształceniowej winno mieć odzwierciedlenie w zmianie stanu liczby jednostek rozrachunkowych, a nie w zmianie wartości jednostki rozrachunkowej. Wskazano również na potrzebę uproszczenia procesu łączenia przekształconych podmiotów z TFI, a także, w okresie przejściowym, zwolnienia przekształconych PTE/OFE z rygorystycznych obowiązków obejmujących TFI, czy weryfikacji wymogów kapitałowych wobec aktywów SFIO powstałego z OFE.

Odsunięcie w czasie reformy OFE – raport z badania członków zarządów Powszechnych Towarzystw Emerytalnych. Badanie zostało przeprowadzone przez IGTE metodą CAWI w dniach od 2 do 16 lipca 2020 roku na próbie 10 PTE, członków izby.

Rekomendacje zmian w reformie OFE

3/3

Zgłoszone zostały również uwagi dotyczące rozwoju nowopowstałego produktu oszczędnościowego. Badani postulowali wprowadzenie zachęty do pozostania w funduszach, możliwość oferowania uczestnikom przekształconych funduszy umowy o dokonywanie wpłat dodatkowych na IKE, poszerzenie katalogu osób, które będą mogły inwestować w przekształcone fundusze, a także umożliwienie uczestnictwa w nowopowstałych funduszach w formule systematycznego oszczędzania lub IKZE. Zgłoszono także potrzebę wprowadzenia rozwiązań bardziej sprzyjających konkurencji na rynku przekształconych funduszy, w tym zmianę poziomu opłat dozwolonych do pobierania przez fundusze. Zarekomendowane zostało również zmniejszenie wysokości opłaty przekształceniowej.

W wypowiedziach respondentów podjęty został problem dotyczący odpowiedniej wyceny aktywów przenoszonych do ZUS. Wskazano, że przyjęta w dotychczasowym kształcie ustawy data 15 kwietnia 2019 roku, jako moment wyceny aktywów przenoszonych do ZUS, w wyniku następstw ekonomicznych COVID-19, nie znajduje już uzasadnienia. Utrzymanie tego rozwiązania spowodowałoby niebilansowane zwiększenie długu publicznego, nierówne traktowanie członków OFE wybierających IKE, a przede wszystkim zagroziłoby realizacji celów reformy.

Odsunięcie w czasie reformy OFE – raport z badania członków zarządów Powszechnych Towarzystw Emerytalnych. Badanie zostało przeprowadzone przez IGTE metodą CAWI w dniach od 2 do 16 lipca 2020 roku na próbie 10 PTE, członków izby.

Podsumowanie

1/1

Badanie „Odsunięcie w czasie reformy OFE” pokazuje, że decyzja podjęta przez rząd w zakresie odroczenia transformacji była słuszną i wykluczyła liczne ryzyka dotyczące jej procedowania w czasie bezpośrednich następstw pandemii COVID-19.

Zdaniem przedstawicieli branży PTE reforma powinna zostać wznowiona po spełnieniu dwóch kluczowych warunków – ustabilizowaniu się pandemii COVID-19 oraz utrwaleniu się stanu równowagi rynków w dłuższym okresie (6-12 mcy). Jeśli pandemia będzie stopniowo wygasać, a gospodarkę i rynki finansowe nie dotkną nieprzewidziane wydarzenia to wystąpienie warunków do przeprowadzenia reformy spodziewane jest najwcześniej w 2 połowie 2021 roku *(odpowiedzi udzielono w 1 połowie lipca 2020 z uwzględnieniem stanu pandemii na ten czas)*.

W opinii badanych wskazanie przez rząd prawdopodobnego terminu przeprowadzenia reformy OFE lub określenie niezbędnych warunków do jej przeprowadzenia stworzyłoby warunki do lepszego wykorzystania potencjału inwestycyjnego funduszy emerytalnych.

Branża podniosła również postulaty związane ze szczegółami rozwiązań proponowanych w reformie. Obejmują one kwestie zaktualizowania dat i terminów związanych z reformą, rozszerzenia zakresu komunikacji elektronicznej z klientami, usunięcia dostrzeżonych nieścisłości oraz uzupełnienia istniejących rozwiązań, umożliwienia rozwoju nowopowstałego produktu i oferowania go szerszemu gronu klientów niż dotychczasowi członkowie OFE oraz podejmują problem dotyczący wyceny aktywów przenoszonych do ZUS.

Odsunięcie w czasie reformy OFE – raport z badania członków zarządów Powszechnych Towarzystw Emerytalnych. Badanie zostało przeprowadzone przez IGTE metodą CAWI w dniach od 2 do 16 lipca 2020 roku na próbie 10 PTE, członków izby.